

ગીતસંગ્રહ

O. T.

10 NOV 1927

પ્રકાશકઃ
અરોતર એન્ડુકેશન સોસાયટી,
આણંદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોર્પોરાશન વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૩૭૭૪ યર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ગાત્રસંક્રાંતિ

વિષય ૬ - : ૪૨૧

ગીતસંગ્રહ

O. T.

10 NOV 1927

જુદાં જુદાં ગીતોના સંગ્રહ

સંગ્રાહક:

સીતારામ નથુભાઈ

ચ. એ. સોસાયટી,

આણંદ.

પ્રત ૧૦૦૦

૧૯૮૩

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ
૧૩૭૭૪

આ ગીતસંગ્રહ ચરોતર પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ, લીમડી બજાર: આણંદમાં
ત્રિભુવનદાસ કીશીલાલ પટેલે પ્રકાશકને માટે છાપ્યો.

તા. ૨૫ : ૬ : '૨૭

પ્રકાશકનું નિવેદન

કોઈ પણ સમાજની સંસ્કરિતા જોવી હોય તો જુઓ એનું કંઈસ્થ સાહિત્ય. ગુજરાતમાં કંઈસ્થ સાહિત્યને સાચવી રાખવાની અજબ રીત એ નવરાત્રિના ગરબા અને રાસ છે. હિંદમાં દરેકે દરેક ભાગમાં જાઓ પરંતુ ગુજરાતના રાસ અને ગરબા તમને ક્યાંએ નહિ મળે. આ ગરબા અને રાસને સાચવી રાખવાના અને તે દ્વારા જીવનને આદહાદિત અને ઉન્નત કરવાના ઉત્તમ પ્રસંગો અર્થાત્ ચૈત્ર માસની નવરાત્રિ તેમજ આસો માસની નવરાત્રિ સુદમાં શરદ પૂર્ણિમા સુધીના દિવસો પણ ગુજરાતી પ્રજાએ ઠીક રાખ્યા છે.

આ ગરબા અને રાસ કે જેમાં પડદામાં રહેનાર અને પડદો નહિ રાખનાર અભણ તેમજ ભણેલ સઘળી સ્ત્રીઓ એક સરખો ભાગ લઈ શકે છે. તેમજ તે દ્વારા સંસ્કારિતા મેળવી શકે છે, એટલે ચાલુ વર્ષે નવરાત્રિના દિવસોમાં ગાવા માટે એક ગીતસંગ્રહ સ્વ. અંબાલાલ કાળીદાસ પટેલ સ્મારક ફંડમાંથી છપાવવામાં આવ્યો છે.

જે બહેનો એક આનાની પોસ્ટની ટીકીટ મોકલી આપશે તેમને આ સંગ્રહ પોતાના ઉપયોગ માટે મોકલવામાં આવશે.

ચરોતર એજ્યુકેશન સોસાયટી,
આણંદ. તા. ૨૩ : ૬ : '૨૭

પ્રકાશક

રસપ્રવેશ

શરદ્દની શીતળ ચન્દ્રિકા જગત્ ઉપર દૂધનાં સરવર ઢાળી રહી હોય, કોકિલકંઠના લાવનાભર્યા સૂર ચોમેર રેલતા હોય: એ સમયની અપૂર્વ ચેતના, વાચક! અનુભવી છે ?

એ પળે રસહીડોળે ચડી રહેલું જગત્ દેશ દેશની 'સપ્તિઓનાં આમન્ત્રણો' સાંભળી રહ્યું હોય છે, વધતી જતી સૂરની હલકમાં 'રણિયામણી ઘડી'ની મિઠાશ અનુભવતું હોય છે: અને

“વારો જયોદા તમારા કા'ન કે
નિત આડી કરે રે લોલ.”

એ ગોપીગીતની મીઠી પંક્તિઓના રસમાં નવી ચેતના પામતું
હોય છે.

ત્યારે જગત ફરી એક વાર

“પોઢણુ કરશે પારવતીનો કંથ,

ગરબો રે ગાઢએ રે શિવ-મહા૦”

ગાઢને દંપતિજીવનનો સુન્દર મહિમા ગાય છે:

દાસ ખોડાના શબ્દોમાં ‘વાંસલડી’નો રસનાદ અનુભવે છે: ને

‘ફૂલડાંમાં દેવની હથેલીઓ’ જોઈ પ્રસન્ન થાય છે.

એ અપૂર્વ રસિકતા અને ચેતનાનાં બળો લોકજીવનમાં પ્રસરીને
તેને નિર્મળ બનાવે છે, ભાવનાને પન્થે દોરી વિકાસ પમાડે છે ને
સત્યજીવન જીવવાની દિશા તેની પાસે રજુ કરે છે.

નવરાત્રિની નવ રાત્રિ આમ માનવજીવનને સુન્દર દેવજીવનની
ઝાંખી કરાવે છે.

આવો, ફરી એક વાર આપણે એ રસસાગરમાં ન્હાઈએ,

ચ. એ. સોસાયટી,
આણંદ. તા. ૨૦ : ૬ : ૨૭ }

સંપ્રાદ્યક

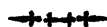

અનુક્રમણિકા

નંબર	નામ	પાન
૧	સખીઓને સંબોધન	૧
૨	રાસમન્દિરે	૩
૩	રંગધેલી	૪
૪	મહાદેવજીનો ગરબો	૫
૫	સાત સમુદ્રની વાલે ગોળી રે કીધી	૫
૬	હારે દાણુ માગે	૬
૭	હરિ વેણુ વાય છે	૭
૮	મારા પ્રભુજીને પાંચસેં પાંકડાં	૮
૯	આ શો રૂડો બંસી બટનો ચોક	૯
૧૦	મોહન માયા લગાડી	૧૦
૧૧	ગોપી અને દાણી વચ્ચે ઝગડો	૧૧
૧૨	ધન્ય આજની ધડી રળિયામણી	૧૩
૧૩	દળ હાલ્યાં ને વાદળ ઉમટ્યાં	૧૪
૧૪	આશાલયાં અમે આવીયાં	૧૪
૧૫	ઉભી અરજ કરે મીરાં રાંકડી રે	૧૫
૧૬	વાંસલડી	૧૭
૧૭	વલોણું	૧૮
૧૮	ગોપિકાની ગોરસી	૧૮
૧૯	પૂછશો મા	૧૯
૨૦	ફૂલડાંકટોરી	૨૦
૨૧	સૂતાં સૂતાં સ્નેહધામ	૨૧

૨૩	સ્વપ્નાં	૨૫
૨૪	પાણીડાં	૨૬
૨૫	સંભારણાં	૨૮
૨૬	જનની	૨૯
૨૭	વીરાનાં વારણાં	૩૦
૨૮	ભાભી	૩૨
૨૯	વાલ્યમનાં વેણુ	૩૪
૩૦	સાસુ	૩૫
૩૧	વાટકીમાં કેસર ઘોળ્યાં	૩૬
૩૨	ચાંદલિયો	૩૭
૩૩	કુટુંબ વત્સલતા	૩૮
૩૪	મેંદી રંગ લાગ્યો રે	૩૯
૩૫	મહારા પ્રાણુમાં	૪૧
૩૬	હૈયાસૂનાં	૪૨
૩૭	પંદર તિથિઓ	૪૩
૩૮	રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજો રે	૪૫
૩૯	લાલજના મહિના	૪૬
૪૦	નંદલાલના મહિના	૪૮
૪૧	જળ ભરવાને ચાલો રે !	૫૦
૪૨	હુંડી	૫૧
૪૩	કોયલડી	૫૩
૪૪	ચંદ્ર અને ધરણી	૫૪
૪૫	સેવાનાં સન્ત	૫૬
૪૬	વાદળી ઘૂમે છે	૫૭
૪૭	બ્રહ્મનાદ ગાજે	૫૮

શુદ્ધિપત્રક

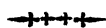
પાન	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૩	૧	ખડેનોં !	ખડેનાં !
૫	છેલ્લી	વલોણાવાર	વલોણાવાર
૬	૧૫	વા'લે ૨ માંડયાં	વા'લે ૨માડયાં
૧૬	૧૪	ત્રુટાં	ત્રુટયાં
૧૯	૫	આશા	આશ
૩૦	૬	માયા	માય
૪૬	૧૧	મહિમા	મહિના

ગીતસંગ્રહ

સખીઓને સંબોધન

૧

આવો આવોને સખીઓ ! આજ રસતાળી પાડી,
કાંઈ ગજવો આપણી પહેન ! આ ગુર્જરી વાડી.
હરિણી શી ચંચળ વાન, નાળુક ને નમણી,
ફૂલની કળી સમ સુકુમાર સૂરતની રમણી !
છબિ છટાભરી, સોહાગ તપે મુખ, મુખઉરા,
શુભ વડોદરાની વેલ સરિખી ઓ ચતુરા !
રૂડી ઠરેલ ભુદ્ધિ વિશાળ સમજી ને શાણી,
મુજ અમદાવાદની પહેન ! ઘરખુ ઓ ગૃહિણી !

નિજ ઉરના વિવિધ વિલાસરંગે રંગેલી
 મુંબઈની મોહનરૂપ સખિ ! જો અલખેલી !
 અમૃતશા મીઠા બોલ, પણ જાને અધુરી,
 જો કોકિલકંઠી નાર હાવારની મધુરી !
 છે સુંદર રસિક ઉદાર, સહુ ભગિની આવો,
 ગુર્જર જનનીની જેહ કુંવરીઓ કહાવો.
 જ્યાં સિંહણ નિજ સન્તાન ધવરાવે બળે,
 જ્યાં સાગર ઉછળે નીર મોતીની પાળે;
 જ્યાં પ્રેમભક્તિનાં ગાન ભક્તજને ગાયાં,
 જ્યાં સ્થળ સ્થળમાં ઇતિહાસ શૂરના સોહાયા;
 એ અદ્ભુત દેશની બાળ, સ્મરીને વીર સતી,
 સૌરાષ્ટ્ર તણી સન્નાર ! પદારો ભાવવતી.
 તેજસ્વી, મદડોલન્ટ, જલની લક્ષ્મી જશી,
 આવો આવો કચ્છની કોડભરેલી યુવતિ ! હશી.
 આવો આવો સહિયર ! આજ રસટહુકે ગુંજો,
 કાંઈ ગજવો ગમતે ગીત નિજ ગુર્જરી કુંજો.
 આ તમ કાળે ભરી છાળ ગીતનાં ફૂલડાંની,
 દ્યો સત્કારો રસબાળ ! એટલી મહેમાની.
 છે મુજ કુલની એ રીત, તાતે શિખવી ભલી,
 દ્યો, ચરણ ધડં છું, ખડેન વીરની વીરપસલી.

નહાનાલાલ

રાસમન્દિરે

૨

ખડેનોં ! પધારો રાસમન્દિરે રે લોલ,

રાસના વિલાસ અણ્ણમુલ જો !

ખડેનોં ! પધારો રાસમન્દિરે રે લોલ.

મન્દિર શણ્ણગાર્થુ' સ્નેહ ફૂલડે રે લોલ;

સુન્દર છે શબ્દ સુવાસ જો !

ખડેનોં ! પધારો રાસમન્દિરે રે લોલ.

જુલે તોરણ સુર તાલનાં રે લોલ;

ઝળકે માણિક્ય સમ ભાવ જો !

ખડેનોં ! પધારો રાસમન્દિરે રે લોલ.

નીતિ કુંકુમ ભર્યું આંગણું રે લોલ;

પૂરી રંગોળી સદ્બોધ જો !

ખડેનોં ! પધારો રાસમન્દિરે રે લોલ.

આશા ભરી મ્હારી ખડેનડી રે લોલ;

આશા ભર્યા મારા રાસ જો !

ખડેનોં ! પધારો રાસમન્દિરે રે લોલ.

રાયચુરા

રંગવેલી

૩

સસે રમે રંગવેલી સાહેલડી રાસે રમે રે !

અખીત ગુનાવના સાથિયારે પૂર્યા,

વિશ્વ ભરી છોળ ઓ ઉઠેલી,

સાહેલડી.

ચોળીમાં મોરલા ને ચુંદડીમાં ચાતકો

અંગ અંગ ફૂલડે કુલેલી.

સાહેલડી.

આંખોમાં ઉગીઆ આશાના ચંદ્રમા

અખડે શી મોહિની ચઢેલી,

સાહેલડી.

ભૂકુટિનમેલી કંઠકળીએ નમેલી

નમણી નમેલી દેહવેલી,

સાહેલડી.

મદેઠળી ચાલમાં, સોહાગભર્યા લાલમાં

કામિનીની કવિતા કુલેલી,

સાહેલડી.

આત્માની પ્રેમજ્યોતે, દેહે દીધા દીવડા,

દીપે દીપે દુનિયા દાઝેલી,

સાહેલડી.

મોહિની યુગાવી, મહા માયા સ્મરાવી,

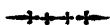
કુદડી ફરે છે અલગેલી,

સાહેલડી.

રાસે રમે રંગવેલી, સાહેલડી રાસે રમે રે !

ન્હાનાલાલ

મહાદેવજીનો ગરબો

૪

પીતળને લોટા રે ઉમિયા જળે ભર્યા રે લોલ,
દાતણ કરશે પારવતીનો કંથ, ગરબો રે ગાઇએ રે
શિવ મહાદેવનો રે લોલ.

ત્રાંખા ને કુંડીઓ રે ઉમિયા જળે ભરી રે લોલ,
નાવણ કરશે પારવતીનો કંથ, ગરબો રે ગાઇએ રે
ચીનાઇ ને ખ્યાલા રે ઉમિયા તેલે ભર્યા રે લોલ,
મરદન કરશે પારવતીનો કંથ, ગરબો રે ગાઇએ રે
રાંધીને રસોઇયો ઉમિયા થાળે ભરી રે લોલ,
લોજન કરશે પારવતીનો કંથ, ગરબો ગાઇએ રે
પાન ને સોપારી ઉમિયા એલચી રે લોલ,
મુખવાસ કરશે પારવતીનો કંથ, ગરબો રે ગાઇએ રે
ઢાળ્યા રે ઢોલિયા ઉમિયા અતિ ઘણા રે લોલ,
પોઢણ કરશે પારવતીનો કંથ, ગરબો રે ગાઇએ રે

સાત સમુદ્રની વાલે ગોળી રે કીધી

૫

સાત સમુદ્રની વાલે ગોળી રે કીધી,
મેરૂ પર્વત સ્વાયો રે લોલ,
આજ માટે વિલોણાવાર છે રે લોલ.

માતા જસોદાજી તમારા કા'નને,	
મહીડાં વલોવવાને મેલો રે લોલ.	આજઠ
એક કોર કા'નજી કાળા વલોવે,	
બીજી કોર રાધિકાજી ગોરાં રે લોલ.	આજઠ
ભલે મળ્યો મેતા નરસૈનો સ્વામી,	
ગોપિયું આનંદ પામી રે લોલ.	આજઠ

હારે દાણુ માગે

૬

હારે દાણુ માગે રે દાણુ માગે,	
હારે તારી મીઠડીના બોલ બાણુ વાગે રે.	દાણુ માગેઠ
હારે કા'ન કીયા મુલકનો સુબો,	
હારે કા'ન મારગ વચ્ચે ઉભો રે.	દાણુ માગેઠ ૧
હારે કા'ન કીયા મુલકનો રશીયો,	
હારે મારા મારગ વચ્ચે વશીયો રે.	દાણુ માગેઠ ૨
હારે કા'ન કીયા મુલકનો દાણી,	
હારે કા'ન મારી નવરંગ ચુંદડી તાણી રે.	દાણુ માગેઠ ૩
હારે કા'ન કીયા મુલકનો મેહતો,	
હારે કા'ન મારગ વચ્ચે રહેતો રે.	દાણુ માગેઠ ૪
હારે કા'ન જળ જીમનાને આરે,	
હારે એમાં કોણુ છતે ને કોણુ હારે રે.	દાણુ માગેઠ ૫

હારે કા'ન નથી સાકર નથી મેવા,
 હારે ખાટી છાશમાં શું આવ્યો લેવા રે, દાણ માગે ૬
 હારે મેહેતા નરસૈના સ્વામીને વારી,
 હારે ગૌ ગોવાળીઆમાં ચારી રે. દાણ માગે ૭

હરિ વેણ વાય છે

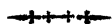

૭

હરિ વેણ વાય છે, રે હો વનમાં,
 તેનો મેહ વાધ્યો, મારા તનમાં;
 ચિત્તડામાં ચટપટી, રે હો લાગી,
 જીવણ જોવાને હું જાગી.
 રસિયાજીને, રે હો રાગે,
 વ્યાકુળ કીધાં છે વૈરાગે;
 ગતમત ભૂલી, રે હો ગૃહની,
 વનમાં વાંસળી વાગી મેહની.
 સેથે કાજળ, રે હો સાર્યાં,
 મેહમાં બાળકને રે વિસાર્યાં;
 ધીરજ ટળિયાં રે હો ધ્યાને,
 કંકણ નેપુર પેહર્યાં કાને.
 પ્રીતે પરવશ, રે હો કીધાં,
 લજ્જા લોપી, મન હરી લીધાં;
 વાલમ બોલ્યા, રે હો વનમાં,

મુળદસ મહાસુખ, પામ્યા મનમાં:
હરિ વેણુ વાય છે, રે હો વનમાં.

મારા પ્રભુજીને પાંચસેં પાંકડાં

૮

મારા પ્રભુજીને પાંચસેં પાંકડાં,
નવસેં ધેનુ દુબે, એલા નંદના ગોવાળી.
શેમાં દોશું ને શેમાં વલોશું,
શેમાં છાશું કરશું, એલા નંદના ગોવાળી.
સાત સમદર ગોળી રે કીધી,
માંકડી કીધી ચંદનની, એલા નંદના ગોવાળી.
નવકુળ નાગનાં નેતરાંરે કીધાં,
મેરૂ કીધો રવાયો, એલા નંદના ગોવાળી.
હું રે નાનકડી વલોણું ભારે,
એકલડી કેમ તાણું, એલા નંદના ગોવાળી.
સાસુ તે મારી ગામ સધાબ્યાં,
નણદલી રીસાણાં, એલા નંદના ગોવાળી.
માતા જશોદા કાનુડાને મેલો,
મહીડાં વલોવાં મારાં, એલા નંદના ગોવાળી.
મારો તે કાન ગોપી બાળો ને ભોળો,
મહીડાંની વાત શું બાણું, એલા નંદના ગોળી.

એક કોર કા'નજી કાળા વલોવે,
 એક કોર રાધકાજી ગોરાં, એલા નંદના ગોવાળી.
 હુળવે હુળવે નેતરાં તાણો કાનાજી,
 નંદવાશે મારી ગોળી, એલા નંદના ગોવાળી.
 નંદવાશે ગોળી, મારી ચોળી છંટાશે,
 નવરંગ ચુંદડી લીંબશે, એલા નંદના ગોવાળી.
 એટલું કીધું, ને કા'ન રીસાઇ ચાલ્યા,
 જઇ વનરાવન વસ્યા, એલા નંદના ગોવાળી.
 ચાલો દેરાણી, ચાલો જેઠાણી,
 કા'ન મનાવાને જઇએ, એલા નંદના ગોવાળી.

આ શો રૂડો બંસી બટનો ચોક

૯

આ શો રૂડો બંસી બટનો ચોક કે
 મળી મહી વેચવા રે લોલ.
 મારગ મળિયા મારા નાથ કે,
 મુજને આંતરી રે લોલ.
 ફાડ્યાં મારાં મહીનાં માટ કે,
 ગોરસ ઢાળીયાં રે લોલ.
 ગોપી ચાલી નંદદરબાર કે,
 ગોકુળ ગામની રે લોલ.

વારો જશોદા તમારા કાન કે,
 નિત આડી કરે રે લોલ.
 ફેડયાં મારાં મહીનાં માટ કે,
 ગોરસ મારાં ઢાળીયાં રે લોલ.
 જશોદાને ચડી છે રીસ કે,
 લટકે નીસર્યાં રે લોલ.
 હાથમાં લીધી કરેણી સોટી કે,
 કૃષ્ણ કદંબ ચઢયા રે લોલ.
 ઉતરો ઉતરો મારા બાળ કે,
 કહું એક વિનંતિ રે લોલ.
 માતા જશોદા તમારી આણુ કે,
 ગોખી સર્વે જુઠડી રે લોલ.

મોહન માયા લગાડી

+++++

૧૦

હો કનૈયાળ રે, અમને, મોહન માયા લગાડી અલભેલાઃ
 વનમાં વેણુ વગાડી અલભેલા, હો કનૈયાળ રે
 બંસી બટ પનઘટ નિકટ, ગટ યમુના ચહુવીર
 નાચે નટવર નંદના, હરિ હળધરના વીર
 લીલી લવિંગ લતા શોભતી રે.
 લીલાં વન વૃક્ષવેલ વાડિયોળ રે, મારા વાલાળ-લીલી

ચાલો સખી જઇએ ત્યાં જ્યાં વસે વ્રજરાજ,
 નીર ભરતાં પ્રભુ મળે એક પંથ બે કાજ.
 રસિયાજી રાસ રમાડો રે અમને રસિયાજી રાસ રમાડો
 સખી રે સંધ્યાની આવી સરીખી સાહેલી
 આનંદ અંગ પમાડો રે અમને રસિયાજી રાસ રમાડો.
 બંસી બટ સમ બટ નહિ, નંદ ધામ સમ ધામ,
 વૃંદાવન સમ વન નહિ, કૃષ્ણ નામ સમ નામ.
 કા'નજીને માથે માણી જડયાં મોળીયાં રે,
 તારા મોળીયાનો બડો બડો ઠાઠ
 ખમા ખમા રૂપાળા કા'નને,
 કા'નજીએ પીળાં પીતાંબર પ્હેરીયાં
 કા'નજીને કાને કુંડળ હૈયે હાર
 ખમા ખમા લટકાળા કા'નને—હો કનૈયાજી રે૦

ગોપી અને દાણી વચ્ચે ઝગડો

+++++

૧૧

ગરબી

ગોપી—તમે અબણ્યા અમે બાણીએ રે,
 મારો પાલવડો શીદ તાણીયો રે,
 તમે સમજી લો મન માંય રે શામળિયા, વા'લા રો'ની વેગળા રે.

દાણી—નારી શું રે સમજાવે તું મુજને રે,
હું તો નહીં રે બવા દઉં તુજને રે,
તારી મરડીને રાખીશ બાંય રે મહિયારી, રાધા દોની દાણુ રે.

ગોપી—અલ્યા બાહિ શું મોડે શામળા રે,

તારા કરના ઉતારીશ આમળા રે,

કપડું છે કંસનું રાજ રે શામળિયા, વાલાં ૧

દાણી—નારી કંસ થકી શું થાય છે રે,

એવા કંઈ રે આબ્યા કંઈ બાય છે રે,

તારા ઉરનો ઉતારીશ હાર રે મહિયારી, રાધાં ૨

ગોપી—અલ્યા હૈડાનો હાર તુટશે રે,

મારા માથાની લટ છુટશે રે,

મારી સાસુડી દેશે ગાળ રે શામળિયા, વાલાં ૩

દાણી—નારી આળ ને ગાળ કેને ચડે રે,

નારી લેણું હોય તો તે લડે રે,

તારા ઘરમાં નથી કંઈ કામ રે મહિયારી, રાધાં ૪

ગોપી—અલ્યા કામ શું કહીએ વિકૂલા રે,

મેં તો તુજ સરીખા બહુ દીઠલા રે,

મેલો મેલોની મારો હાથ રે શામળિયા, વાલાં ૫

દાણી—નારી હાથ ન મેલું તાહરો રે,

આ બ્રીજમાં અમલ છે માહરો રે,

હવે દાણુ મેલ્યાં કેમ બાય રે મહિયારી, રાધાં ૬

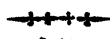
ગોપી—અલ્યા દાણી તો કાવો કહાવીઓ રે,

મુકી મથુરાં ને ગોકુળ આવીઓ રે,

ચારી નંદરાયની ગાય રે શામળિયા, વાલાં ૭

દાણી—નારી ગાય ચારે શું થાય છે રે,
 આપણા બેઉનાં કારજ થાય છે રે,
 એમાં મેણલિયાં નવ હોય રે મહિયારી, રાધાં ૮
 ગોપી—તમે મનમાં ન આણો વિકૃલા રે,
 મેણાં માણસને લાગે ઘણાં રે,
 તમને લાંપટને નહીં લાજ રે શામળિયા, વાલાં ૯
 દાણી—એવી લાજ ધરો છો સુંદરી રે,
 ત્યારે મહી વેચવા શીદ નીસરી રે,
 શીદ આવી અમારી વાટ રે મહિયારી, રાધાં ૧૦
 ગોપી—અમે અહીંઆં તે દહાડી આવતાં રે,
 અમે જતાં તે દાણુ ચુકવતાં રે,
 તમે સખી રૂઘનાથના સ્વામી રે શામળિયા, વાલાં ૧૧

ધન્ય આજની ઘડી રજિયામણી

૧૨

હાં રે ધન્ય આજની ઘડી રજિયામણી
 હાં રે મારો વાંઘો આવ્યાની
 વધામણી હો જ રે, વધામણી હો જ રે, આજનીં
 હાં રે હું તો મોતીડાના ચેક પુરાવતી,
 હાં રે મારા વાંઘીડની આસ્તી ઉતારતી
 હો જ રે, ઉતારતી હો જ રે, આજનીં

હાં રે અમે ય્યાંતાં વાલમજીને વારણે,
હાં રે મેતા નરસૈના સ્વામી ઉભા બારણે
હો જી રે, ઉભા બારણે હો જી રે, આજનીં

દળ હાલ્યાં ને વાદળ ઉમટ્યાં

૧૩

દળ હાલ્યાં ને વાદળ ઉમટ્યાં રે,
એ.....ગોકુળમાં ટહુક્યા મોર,
મળવા આવો સુંદર વર શામળા રે.
તમે મળવા તે નાવો શા માટે રે,
હાં રે તમે છો રે સદાયના ચોર. મળવા આવો
તમે ગોકુળ ગૌધેનુ ચારતા રે,
હાં રે તમે ભરવાડોના ભાણેજ. મળવા આવો
મેતા નરસૈના સ્વામી શામળા રે,
અમને સંગે રમાડ્યાં રાસ. મળવા આવો

આશા ભર્યાં અમે આવીયાં

૧૪

આશા ભર્યાં અમે આવીયાં ને મારે વાંઘે ર માડ્યાં રાસ રે,
આવેલ આશા ભર્યાં.

શરદ પૂનમની રાતડી ને પેલો ચંદ્ર ચડયો આકાશ રે,
 આવેલ આશા ભર્યાં.
 ઉતારા દેશું ઓરડા રે એને દેશું મેડી કેસ મહોલ રે,
 આવેલ આશા ભર્યાં.
 દાતણ દેશું દાડમી રે એને દેશું કણેરી કામ રે,
 આવેલ આશા ભર્યાં.
 ન્હાવણ દેશું કુંડિયું રે એને દેશું નદીકેસાં નીર રે,
 આવેલ આશા ભર્યાં.
 લોજન દેશું લાપશી રે એને દેશું કઢીએલ દૂધ રે,
 આવેલ આશા ભર્યાં.
 મુખવાસ દેશું એલચી રે એને દેશું પાન પચાસ રે,
 આવેલ આશા ભર્યાં.
 પોઢણ દેશું ઢાલીઆ રે એને દેશું હીંડાજાખાટ રે,
 આવેલ આશા ભર્યાં.

ઉભી અરજ કરે મીરાં રાંકડી રે

૧૫

પ્રભુ પાલવ પકડીને સહી છું પ્રેમથી રે,
 મારા છેલ છળીલા અંતરના આધાર;
 ઉભી અરજ કરે મીરાંબાઈ રામને રે—(ટેક)
 મારાં દાસીપાનાં હુઃખ સરવે દૂર કરો રે.

શીથ નામું મારા સફ્ફરને પ્રણામ,
ઉભી અરજ કરે મીરાંબાઇ રામને રે—પ્રભુ પાલવ૦

(સાખી)

સાસરીયામાં સુખ નહિ, મહીયરીયે નહિ માન;
સુખ હુઃખની વાતડી, ધરતું નથી કોઇ ધ્યાન;
હવે નથી રહેવું રાણાણના રાજમાં રે;
રાણેા રોષ ભરેલો કુડો કપટી રાય—ઉભી૦—પ્રભુ૦

(સાખી)

આ સમે હરિ આવળે, વિઠ્ઠલ કરળે વા'ર;
ગોવિંદ સાથે ગોઠડી, અબળાના આધાર;
વહાલા વસમું બાણી વેગે વહેલા આવળે રે;
નહીંતર જરૂર મારા જીવનું જોખમ થાય—ઉભી૦—પ્રભુ૦

(સાખી)

ઉડે કુવે ઉતારીઆ, તસ્ત તુટાં મત;
તારણ હારો તારશે, શામળિયો સમરથ;
એવા વિવેકી વિઠ્ઠલને જાણું વારણે રે;
ટળશે હરિજનોના અંતરના ઉચાટ—ઉભી૦—પ્રભુ૦

(સાખી)

વિશ્વાસે વળગી સ્ત્રી, ત્રિકમ રાખો ટેક;
આગે હિંમત આદરી, મન ધારૂં વિવેક;
એવા ભક્તિભાવે ભૂદર આવો ભેટવા રે;
હું તો વેચ્યાણી છું, નાશ, તમારે હાથ—ઉભી૦—પ્રભુ૦

(સાખી)

નીતિ ધર્મ નવ ઠોડીએ, જ્યાં સુધી ઘટમાં પ્રાણુ;
સહેજે સમુદર ઉતર્યા, જેને ભેટયા સ્યામ;
એવા પૂરણ પુરુષોત્તમ પધારજો રે;
સત્ય રાખો મારા સાચા સુંદર સ્યામ—ઉભી૦—પ્રભુ૦

(સાખી)

રૂપાળા રણુછોડજી, લળી લળી લાગું પાય;
રાણુ ઘેર જાવું નથી, એવો કયો ઠરાવ;
હવે શરણાગતની, વા'રે ચઢવે વિઠ્ઠલા રે;
પ્રભુ કૃપા કરીને રાખો ચરણની પાસ—ઉભી૦—પ્રભુ૦

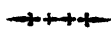
વાંસલડી

++++

૧૬

ચાલો જઈએ શ્રી યમુનાને તીર, વાંસલડી તો વાગી રે વનમાં,
મુને રહેતી નથી જરા ધીર, વાંસલડી તો વાગી રે વનમાં.
વૃન્દાવનની કુંજમાં પુષ્પલતા ને પાન
મેના પોપટ બોલતાં રે, રૂડાં પંખી કરે છે ગાન. વાંસલડી૦
વારી કુંજ કદમતણી, છાયા ગંભીર ઘોર,
બેઠા કદમની કુંજમાં રે, વેણું નાદ કર્યો : ધ્રુવીર. વાંસલડી૦
ચાલો આપણ ત્યાં જઈએ, વાસ રચ્યો છે જ્યાંય,
દાસ બેઠાને હયા કરી રે, પ્રભુ બાલજો માનો હાથ. વાંસલડી૦

વલોણું

૧૭

હલકે હાથે તે નાથ મહિડાં વલોવળે,
મહિડાંની રીત ન્હોય આવી રે લોલ.....ધ્રુવ૦
ગોળી નંદાશે નાથ ચોળી છંટાશે નાથ,
મોતીડાંની માળા તૂટશે રે લોલ;
ગોળી નંદાશે ને ગોરસ વહી જશે,
ગોરીનાં ચીર પણ ભીંજશે રે લોલ—હલકે૦

નાનીશી ગોરશીમાં જમનાજી ઉછળે,
એવી ન નાથ દારી રાખશે રે લોલ;
નાનીશી ગોરશીમાં અમૃત ઠારીયાં,
હળવે ઉઘાડી નાથ ચાખે રે લોલ—હલકે૦

નહાનાલાલ

ગોપિકાની ગોરસી

૧૮

ગોરસ લેઈ લેઈ પીને
હા ! ગોપિકાની ગોરસી ભરેલી.

વદને છે હેમબ્યોત,
નયને છે પ્રેમબ્યોત;
આત્મામાં અમૃતની હેલી:

હા ! ગોપિકાની ગોરસી ભરેલી.

હૃદયાની આશા એક,
રસિયાના રાસ એક;
પ્રેમીની પ્યાસ ના છીપેલી:

હા ! ગોપિકાની ગોરસી ભરેલી.

-હાનાલાલ

પૂછશે મા

૧૯

પૂછશે મા, કોઈ પૂછશે મા,
મહારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા.
દિલના દરિયાવ મંહી કાંઈ કાંઈ મોતી:
ગોતી ગોતીને ત્હેને ચુંથશે મા:

મહારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા.
ટહુકે છે કોકિલા, પુકારે છે પપૈયો;
કારણેના કમીને સૂઝશે મા:

મહારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા.
આંસુનાં નીરના કે આશાના અક્ષરો
આછા આછા ત્હો ય લૂછશે મા:

મહારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા.

જગના જોદા ! એક આટલું સુણી જાએ:
 પ્રારબ્ધનાં પૂર સહામે જૂઝયો મા:
 સહારા હૈયાની વાતડી પૂછયો મા.

નહાનાલાલ

ફૂલડાંકટોરી

૨૦

અન્દ્રીએ અમૃત મોકલ્યાં, રે જહેન !
 ફૂલડાંકટોરી ગૂંથી લાવ,
 જગમાલણી રે જહેન !
 અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે જહેન !
 અંજલિમાં ચાર ચાર ચારણી, રે જહેન !
 અંજલિએ છુંદણાના ડાઘ:
 જગમાલણી રે જહેન !
 અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે જહેન !
 ઝીલું નહીં તો ઝરી જતું, રે જહેન !
 ઝીલું તો ઝરે દશ ધાર:
 જગમાલણી રે જહેન !
 અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે જહેન !

ફૂલડાંમાં દેવની હથેળીઓ, રે જહેન !

દેવની કટોરી ગૂંથી લાવ:

જગમાલણી રે જહેન !

અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે જહેન !

નહાનાલાલ

સૂનાં સૂનાં સ્નેહધામ

૨૧

સૂનાં મન્દિર, સૂનાં માળિયાં,
ને મહારા સૂના હૈયાના મહેલ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

આઘી આશાઓ મહારા ઉરની,
કાંઈ આઘા આઘા અલબેલ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂના સૂના તે મહારા ઓરડા,
ને એક સૂની અન્ધારી રાત રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

પાનાં પ્રારબ્ધનાં ફેરવું,
મંહી આવે વિયોગની વાત રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂની વસન્ત, સૂની વાડીઓ,
મહારાં સૂનાં સ્ફુલ્લાર ને બપોર રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સહિયરને સંગ હું જણાવરી,
મહારો ક્યાં છે કળાયેલ મોર રે ?
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂનું સૂનું આલઆંગણું,
ને વળી સૂની સંસારની વાટ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે:

માથે લીધાં જળખેડલાં,
હું તો ભૂલી પડી રક્ષાઘાટ રે.
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂની સૂની મહારી આંખડી,
ને પેલો સૂનો આત્માનો આલ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

પ્રીતમ ! પ્રીત કેમ વીસર્યા ?
એવો દીઠો અપ્રીતમાં શું લાભ રે ?
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂનાં સૂનાં ફૂલે ફૂલડાં,
મહારાં સૂનાં સિંહામન, કાન્ત રે !
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે:

આંખાની ડાળી મ્હોરે નમી,
મહીં કોયલ કરે કલ્પાન્ત રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂનો સૂનો મ્હારો માંડવો,
ને આરૂ સૂનાં આ અન્દનીના ચોક રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે:

રસિયાને રંજમ્હેલ એકત્રી,
મ્હારે નિર્જન ચૌદે ય લોક રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

સૂનો હિન્ડોલો મ્હારા સ્નેહનો,
ને કાંઈ સૂનો આ દેહનો હિન્ડોલ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે:

જ્ઞાલાની વાગે દૂર વાંસળી,
નાથ ! આવો, બોલો એક બોલ રે:
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

ન્હાનાલાલ

ઝીણા ઝીણા મેહ

++++

રેરે

ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ,
ભીંને મહારી ચુંદલડી;
એવો નીતરે કૌમારનો નેહ,
ભીંને મહારી ચુંદલડી:
આને ઝમે ને ઝરે ચન્દ્રીની ચન્દ્રિકા;
ભીંને રસિક કોઈ ખાલા રે:
ભીંને સખી, ભીંને શરદ અલબેલડી,
ભીંને મહારા હૈયાની માલા:
હો ! ભીંને મહારી ચુંદલડી.
વનમાં પપૈયો પેલો પિયુ પિયુ ખાલે,
ટહુકે મયૂર કેરી વેણાં રે:
ટમ ટમ ટમ ટમ વાદળી ટમકે,
ટમકે મહારા નાથનાં નેણાં:
હો ! ભીંને મહારી ચુંદલડી.
આનન્દ કન્દ ડોલે સુન્દરીના વૃન્દ, ને
મીઠા મૃદંગ પડછન્દા રે:
મન્દ મન્દ હેરે મીટડી મથકની,
હેરે મહારા મધુરરસ ચન્દા !
હો ! ભીંને મહારી ચુંદલડી.

નહાનાલાલ

સ્વમાં

૨૩

સ્નેહીનાં સોણલાં આવે, સાહેલડી !

ઉરના એકાન્ત મહારા ભડકે બળે:

હૈયાનાં હેત તો સતાવે, સાહેલડી !

આશાની વેલ મહારી ઉગી ઢળે. ધ્રુવ

મહુડયું પૂર મધરાતનું ગાળે ભર સૂનકાર:

અમકે અપળા આલમાં,

એવા એવા છે પ્રિયના અમકાર: રે સાહેલડી !

ઉરના એકાન્ત મહારા ભડકે બળે.

ઝરમર ઝરમર મેહુલો વરસે આછે નીર:

ઉન્હે આંસુ નયનો લીંબે,

એવાં એવાં લીંબે મહારાં ચીર: રે સાહેલડી !

ઉરના એકાન્ત મહારા ભડકે બળે.

અવનીલારી, વનવનલારી ઘૂમે ગાઢ અન્ધાર:

ઝળકે મંહી ધુણિ ભોગીની,

એવા એવા છે પ્રિયના ઝળકાર: રે સાહેલડી !

ઉરના એકાન્ત મહારા ભડકે બળે.

ઝીણી જ્યોતે ઝળહળે પ્રિયનો દીપક લગીર:

પડે પતંગ, મંહી જલે,

એવી એવી આત્માની અધીર: રે સાહેલડી !

ઉરના એકાન્ત મહારા ભડકે બળે.

ખૂંચે ફૂલની પાંદડી, ખૂંચે ચન્દ્રની ધાર:
સ્નેહીનાં સંભારણાં

એવાં એવાં ખૂંચે દિલ મોઝાર: રે સાહેલડી !
ઊરના એકાન્ત મહારા ભડકે બળે.

નહાનાલાલ

પાણીડાં

+++++

૨૪

ભર્યા ભર્યા સરોવર માંદા રે
પાણીડાં હેલે મહુડયાં, હેલે મહુડયાં:
મહા વાયુ તોફાન કેરા વાય રે,
પાણીડાં હેલે મહુડયાં, હેલે મહુડયાં:
મીઠાં વારિ સખિ ! એટલાં ડહોળાય રે,
પાણીડાં હેલે મહુડયાં, હેલે મહુડયાં:

ધૂમે મહાજલ, તરંગ પ્રચંડ ડાલે,
ઘેરે રવે ગહન નીર અનેરૂં બાલે:

એક ચાંદરણું આભમાં દહેરાય રે,
પાણીડાં હેલે મહુડયાં, હેલે મહુડયાં:
એક પોયણું ખીલે ખીલે ખીડાય રે,
પાણીડાં હેલે મહુડયાં, હેલે મહુડયાં:

એક દીવડો દીપે દીપે મીંચાય રે,
 પાણિડાં હેલે રહડયાં, હેલે રહડયાં:
 પૂર્વે ઉગી પરમ ઉજ્જવલ ચન્દ્રલેખા,
 ને ઉર્મિ ઉર્મિ પર રાસનું નૃત્ય માંડી
 પાડી જલે અમૃતપાદની તેજરેખા.

આછી-આછેરી આભલાંની છાંય રે,
 પાણિડાં હેલે રહડયાં, હેલે રહડયાં:
 ઝીણી-ઝીણેરી ચન્દની સુહાય રે,
 પાણિડાં હેલે રહડયાં, હેલે રહડયાં:
 એવાં બહાલાંનાં સ્વપ્ન આવે જાય રે,
 પાણિડાં હેલે રહડયાં, હેલે રહડયાં:

સન્ધ્યા સમે અવનીના પટ ફેાડી ફેાડી
 જંવી ફૂટે તિમિરની વિભુ મોજમાલા:
 હેવા સરોવર તણા તટ તોડી તોડી
 તોફાની મસ્ત જલના ઉછળે ઉછાળા.
 મહા પૂર એ ન પાળમાં પૂરાય રે,
 પાણિડાં હેલે રહડયાં, હેલે રહડયાં:
 હો ય માઝા ન સાગરે મૂકાય રે,
 પાણિડાં હેલે રહડયાં, હેલે રહડયાં:
 મહારા હૈયાના સરોવર માંદા રે
 પાણિડાં હેલે રહડયાં, હેલે રહડયાં:

•હાનાલાલ

સંભારણાં

૨૫

રૂપલા રાતલડીમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હોા બહેન !
 ગુલે રસપારણાં, હોા બહેન !
 ત્યારે ઝમકે ઝીણાં અતિથિનાં સંભારણાં, હોા બહેન !
 લઈ હું વારણાં, હોા બહેન !

શરદ પુનમનો ચાંદલો, ઘડી ચમકીને બાથ;
 વરસ દિવસ વીત્યે, સખિ! દોહલ દર્શન થાય.
 અન્ધારી રજનીમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હોા બહેન !
 ગુલે રસપારણાં, હોા બહેન !
 ત્યારે ઝમકે અમૃતઅતિથિનાં સંભારણાં, હોા બહેન !
 લઈ હું વારણાં, હોા બહેન !

મેઘ ઝરે, રસ નીતરે, આંખો ઝેલ્યાં ખાય;
 ખીલે ન મ્હોર, ન મંજરી; સખિ! નથી આ ઋતુરાય.
 સૂની રજનીઓમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હોા બહેન !
 ગુલે રસપારણાં, હોા બહેન !
 ત્યારે ઝમકે રાજનઅતિથિનાં સંભારણાં, હોા બહેન !
 લઈ હું વારણાં, હોા બહેન !

ફર ફરની કુંજમાં મોર કરે ટહુકાર;
 સખિ! ટહુકામાં જીવવું, મોંઘા મોરદિદાર.
 લાંબી રાતલડીમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હોા બહેન !
 ગુલે રસપારણાં, હોા બહેન !

ત્યારે અમકે ઉરના અતિથિનાં સંસ્કારણું, હો બહેન !
લઈ હું વારણું, હો બહેન !

—હાનાલાલ

જનની

૨૬

(મહીયનાં દાણુ અમે નહિ દઈ રે લોલ—એ દાળ)

મીઠાં મધુ ને મીઠા મેઢુલા રે લોલ,

એથી મીઠી તે મોરી માત રે.

જનનીની જોડ સખિ ! નહિ જડે રે લોલ—(ટક)

પ્રભુના એ પ્રેમ તણી પુતળી રે લોલ,

જમથી જુદેરી એની ભાત રે—જનની

અમીની ભરેલ એની આંખડી રે લોલ,

બહાવનાં ભરેલાં એનાં વેણુ રે—જનની

હાથ ઝુંબેલ એના હીરના રે લોલ,

હેયું હેમંત ફેરી હેલ રે—જનની

દેવોને દૂધ એના દોહલાં રે લોલ,

સો સો સસાંક એની સોડમ રે—જનની

જમનો આધાર એની આંખડી રે લોલ,

સળગાયાં ફેંક ભર્યા ફેડ રે—જનની

ચિતડું ચડેલ એનું ચાકડે રે લોલ,
 પલના માંધેલ એના પ્રાણ રે—જનનીં
 મૂંગી આશીષ ઉરે મલકતી રે લોલ,
 લેતાં ખૂટે ન એની દહાણ રે—જનનીં
 ધરણી માતા યે હશે ધૂજતી રે લોલ,
 અચળા અચુક એક માયા રે—જનનીં
 ગંગાનાં નીર તો વધે ઘટે રે લોલ,
 સરખો મા-પ્રેમનો પ્રવાહ રે—જનનીં
 વરસે ઘડીક વ્યોમવાદળી રે લોલ,
 માડીનો મેઘ બારે માસ રે—જનનીં
 ચળતી ચંદ્રાની દીસે ચાંદની રે લોલ,
 માનો નહિ આથમે ઉબસ રે,
 જનનીની જોડ સખિ ! નહિ જડે રે લોલ.

બેટાકર

વીરાનાં વારણાં

++++

૨૭

ખમ્મા ! વીરાને જઈ વાસણે રે લોલ:
 મોંઘામૂલો છે મ્હારો વીર જો !
 ખમ્મા ! વીરાને જઈ વાસણે રે લોલ.

એક તો સુહાગી ગગનચાંદલો રે લોલ:

ખીલે સુહાગી મહારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

રાજ તો વિરાજે રાજમન્દિરે રે લોલ:

પારણે વિરાજે મહારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

ચંપો ખીલે છે ફૂલવાડીમાં રે લોલ:

ફૂલમાં ખીલે છે મહારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

આંગણે ઉબસ મહારે સૂર્યનો રે લોલ:

ઘરમાં ઉબસ મહારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

એક તો આનન્દ મારા ઉરનો રે લોલ:

ખીલે આનન્દ મારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

દેવે દીધી છે મહુને માવડી રે લોલ:

માડીએ દીધો મહારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

નહાનાલાલ

ભાણી

૨૮

(મહીડાનાં દાણુ ઝમે નહિ દષ્ટ રે લોલ—એ દાળ)

ટહુકે વસન્તકુંજ કોકિલા રે લોલ,
ઘરમાં ભાણીનાં એવાં ગીત રે
ભાણીના ભાવ મને લિંબવે રે લોલ. (ટેક)

વીરા મારાની મધુર મોરલી રે લોલ,
નવલા એ રાગ વહે નિત્ય રે—ભાણીનાં

છોડી પિયરની એણે પાલખી રે લોલ,
મૂકી માયાભરી માત રે—ભાણીનાં

બહાલનો સંજ કર્યો વેગળો રે લોલ,
મારા એ બન્ધવાને માટ રે—ભાણીનાં

સહિયરનો સાથ ત્યજ્યો સામટો રે લોલ,
દાદાનો દૂર કર્યો દેશ રે—ભાણીનાં

ખાંતનાં ભરેલ ત્યજ્યાં ખેલણું રે લોલ,
છોડ્યો જાળાપણુ વેશ રે—ભાણીનાં

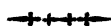
સાધી શકે ન અમરસુન્દરી રે લોલ,
એવો અમોલ એનો ત્યાગ રે—ભાણીનાં

શાં શાં તે મૂલ એનાં આંકિયે રે લોલ;
શા શા સમર્પિયે સોહાગ રે—ભાણીનાં

એને માડીનો સોહો મોડિયો રે લોલ,
 રૂડાં દાદાજીના રાજ રે—લાલીનાં
 બહાલ અખંડ મારા વીરનું રે લોલ,
 લાખ ટકાની કુળલાજ રે—લાલીનાં
 એને મંદિર, એને માળિયાં રે લોલ,
 સોળે સબ્બુ શણગાર રે—લાલીનાં
 એને તે કોષ તણી કુચીઓ રે લોલ,
 હીરા ને મોતીઓ હજાર રે—લાલીનાં
 એ તો અમારી અન્નપૂરણા રે લોલ,
 વીરાના વંશ કેરી વેલ્ય રે—લાલીનાં
 હસતી ઉષા એ અમ આલની રે લોલ,
 રઢિયાળી રંગડાની રેલ રે—લાલીનાં
 માડી જાયો તે મધુર મોરલો રે લોલ,
 લાલી ઢળકતી શી ઢેલ રે—લાલીનાં
 વીરો મહેરામણ મીઠરો રે લોલ,
 શીળી સરિતની એ સેર રે—લાલીનાં
 ચળકે સદાય એનો ચાંદલો રે લોલ,
 જીવો એ જુગ—જુગ જોડ રે—લાલીનાં
 હૈયાં એ હેતલયાં હિંચજો રે લોલ,
 પૂરો પ્રભુજી એના કોડ રે—લાલીનાં

બોટાદકર

વાલ્યમનાં વેણુ

૨૯

(મારી માને કે'ને તે આણું મોકલે રે—એ દાળ)

ગાજે વડલો વિહંગ તણું ગાનથી રે,

માંહે ટહુકે કળાયલ મોર;

મને બહાલાં વાલ્યમજનાં વેણુલાં રે. (ટેક)

એવો ઉરનો આનન્દ એક બોલડે રે,

એ તો લાગે કાળજડાની કોર.

મને૦

એને અમૃત તો એક-એક અક્ષરે રે,

સખિ ! શીળા-શીળા એના સૂર.

મને૦

રામ—રામે રૂડો રસ રાજતો રે

ચડે હૈયામાં પ્રેમ તણું પૂર.

મને૦

બાણે વરસે કો મન્દ-મન્દ મેહુલો રે,

સરે આછી સલિલ કેરી સેર.

મને૦

બાણે ફૂલડાં ઝરે કોઈ ફોરતાં રે,

લળી આવે સાગર તણી દહેર.

મને૦

દીસે બહુ જરૂર એની જીભમાં રે,

હું તો ભૂલી ગઈ તન જાન.

મને૦

રહે મનને નવાવી એની મોરલી રે,

મારા ઉરનો કોડીલો એ કા'ન.

મને૦

ભલે વરસે અંગાર કોઈ આભથી રે,
 ભલે કરવતથી કાળજી કપાય. મને
 રહે રસની સરિત ઉરે રેલતી રે,
 પડી જૂઠા સંતાપ મહુ બાય. મને
 બોટાદકર

સાસુ

૩૦

(મારી માને ઈન્ને તે આણું મોકલે રે—એ દાળ)

વહે મંગા મારે ઘરઆંગણે રે
 એનાં આછાં ઉછળતાં નીર;
 સખિ ! સાસુ તણું સુખ શાં મહું રે ! (ટેક)
 રમે સૂરજ ને સોમ એના અંકમાં રે,
 દેવતરંગો ઉભાં એને તીર. સખિ ! સાસુ
 હું તો ભૂલી ભમું ભવમારગે રે,
 પડે કાંટા મહીં કદી પાય. સખિ ! સાસુ
 ઘણું ઝેરી જનાવર ધૂમતાં રે,
 ભુંડી હૈયામાં ભીતિઓ ભરાય. સખિ ! સાસુ
 મને કેડો દેખાડે કને રહી રે,
 મારો સાચવીને કર રહાય. સખિ ! સાસુ

રહે વસમા કાંટા વન વીણનાં રે,
 ઝીલે આડા ઘડી-પળ ધાય. સખિ ! સાસુઠ
 ધરી અંગે આભૂષણ આપતાં રે,
 હું તો લાશું લળી-લળી પાય. સખિ ! સાસુઠ
 મને ઉંડેરી આશીષ આપતાં રે,
 એને કાળજે કૈં-કૈં થાય. સખિ ! સાસુઠ
 રહે રાજ ત્યજી ઉર રાચતું રે,
 એની મોટપ કેમ મપાય ? સખિ ! સાસુઠ
 મારા રૂડા સોહાગની રાખડી રે,
 નવા જગની એ તો મુજ માય. સખિ ! સાસુઠ
 એની સેવા કરી સુખ સાધશું રે,
 ઉરે લેશું ઝીલી ઉરલ્હાણ. સખિ ! સાસુઠ
 એને દેશું વિસામો વાટમાં રે,
 એના પ્રીતિથી પૂરશું પ્રાણ. સખિ ! સાસુઠ
 સખિ ! સાસુઠનાં સુખ શાં કહું રે !

બેટાદકર

વાટકીમાં કેસર ઘોળ્યાં

૩૧

વાટકીમાં કેસર ઘોળ્યાં વાલમજી,
 ઉગ્યો છે રંગનો છોડ, રંગમાં રોળ્યાં વાલમજી.

સાસુ ભુંડી, સસરાનું ચાલે વાલમજી,
મારાં કર્યાં ન થાય, રંગમાં રોજ્યાં વાલમજી.

વાટકીમાં કેસરો

જેઠ ભુંડો, જેઠાણીનું ચાલે વાલમજી,
મારાં કર્યાં ન થાય, રંગમાં રોજ્યાં વાલમજી.

વાટકીમાં કેસરો

દેર ભુંડો, દેરાણીનું ચાલે વાલમજી,
મારાં કર્યાં ન થાય, રંગમાં રોજ્યાં વાલમજી.

વાટકીમાં કેસરો

ચાંદલિયો

૩૨

આસો માસે શરદ પૂનમની રાત ને,
ચાંદલિયો ઉગ્યો રે સખિ મારા ચોકમાં.
સસરો મારો પેલા જનમનો બાપ ને
સાસુ રે પેલા જનમની માવડી.
જેઠ મારો આપાદીલો મેઘ ને
જેઠાણી ઝબૂકે વાદળ વિજળી.
દીયર મારો ચાંપલિયાનો છોડ ને
દેરાણી ચાંપલિયા કેરી પાંદડી.

નણુંદ મારી વાડી માંહેલી વેલ્ય જો
 નણુંદોઈ મારો વાડી માંહેલો વાંદરો.
 પરણ્યો મારી સગી નણુંદનો વીર જો
 તાણીને બાંધે રે નવરંજ પાઘડી.

કુટુંબ વત્સલતા

૩૩

બહાણું કુટુંબ મને વિશ્વમાં રે લોલ;
 બહાણમાં વિભુનો સદા વાસ જો—બહાણું
 સસરા મારા તે દેવતુલ્ય છે રે લોલ;
 સાસુજી બાણે બીજી માત જો—બહાણું
 જેઠજી મારા તે સુરજ ચળકતા રે લોલ;
 જેઠાણી બાણે ઉપા નાર જો—બહાણું
 દીયર કોડીલા મારા કુળમાં ચે લોલ;
 હોંસે હસાવી ખુશી થાઉં જો—બહાણું
 દેરાણી રૂડી ગૃહે ચાંદની રે લોલ;
 દીપાવે સ્વર્ગ શાં આવાસ જો—બહાણું
 નણુંદી ન્હાની રી બાણે ફૂલકળી રે લોલ;
 નણુંદોઈ નરીબદાર ભુંગ જો—બહાણું
 બન્ધુ આશાનો મારો દીવડો રે લોલ;
 અન્નવાળે તાતણું જો કુળ જો—બહાણું

બહેની સમાન શીલ સહચરી રે લોલ;
 દીલડું ઠારીને કરું વાત જો—બહાલું
 બાળુડો મારો જીવન તાંતણે રે લોલ,
 બાળકી દીપાવે મારી કુખ જો—બહાલું
 દાસી હું દીન મારા નાથની રે લોલ;
 હૈયાનાં હેત ને ઉદ્દાસ જો—બહાલું
 પ્રીતિની વાડી બધી ખીલતી રે લોલ;
 સીંચી હું સ્નેહ સુખી થાઉં જો—બહાલું
 અહા ! કુટુંબ પ્રેમ નાવડું રે લોલ;
 નાવડે સુકાની ગૃહનાર જો—બહાલું

ધીરજ

મેંદી રંગ લાગ્યો રે

૩૪

મેંદી તે વાવી માળવે,
 એનો રંગ ગયો ગુજરાત
 મેંદી રંગ લાગ્યો રે.
 નાનો દેરીડો લાડકો ને
 કાંઈ લાગ્યો મેંદીને છોડ—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.
 વાટી ધુંટીને ભર્યા વાટકા,
 ભાભી રંગો તમારા હાથ—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

હાથ રંગીને દેરી થું રે કરું,
એનો જોનારો પરદેશ—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

લાખ ટકા આલું રોકડા,
કોઈ જાવ જો દરીઆ પાર—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

શોક્યના સાયબાને જઈ એટલું કે'જો,
તારી ખેંચી પરણે ઘેર આવ્ય—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

ખેંચી પરણે તો ભલે પરણે,
એની ઝાઝા દિ રોકજો જાન—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

શોક્યના સાયબાને જઈ એટલું કે'જો,
તારો વીરો પરણે ઘેર આવ્ય—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

વીરો પરણે તો ભલે પરણે,
એની જાહેરી જોડજો જાન—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

શોક્યના સાયબાને જઈ એટલું કે'જો,
તારી માડી મરે ઘેર આવ્ય—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

માડી મરે તો ભલે મરે,
એને બાળજો બોરડી હેઠ—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

શોક્યના સાયબાને જઈ એટલું કે'જો,
તારી માનેતીની ઉઠી આંખ—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

હાલો સિપાઈઓ, હાલો લાઈખંધીઓ,
હવે હલકે બાંધો હથીઆર—મેંદી રંગ લાગ્યો રે.

મહારા પ્રાણુમાં

૩૫

વહાલાં ! વિરાજે મહારા પ્રાણુમાં રે લોલ :

પ્રાણુના પ્રકાશ છે પ્રકુલ જો !

વહાલાં વિરાજે મહારા પ્રાણુમાં રે લોલ.

આશાનો જડેલ મહારો માંડવો રે લોલ :

ગૂંથી સૌભાગ્ય કેરી વેલ જો !

વહાલાં વિરાજે મહારા પ્રાણુમાં રે લોલ.

આવો, પિયૂષ પાઉ ઉરનાં રે લોલ :

નેત્ર માંહી આંખું રડું તેજ જો !

વહાલાં ! વિરાજે મહારા પ્રાણુમાં રે લોલ.

પ્રેમનું ઘડાવું રડું પારણું રે લોલ.

શોભાના બન્ધાવું હું હિંડોલ જો !

વહાલાં વિરાજે મહારા પ્રાણુમાં રે લોલ.

પ્રભુની ઉરુણાકલા શાં આવજો રે લોલ :

હસજો કંઈ ઉડાં ઉડાં હાસ્ય જો !

વહાલાં ! વિરાજે મહારા પ્રાણુમાં રે લોલ.

•હાનાલાલ

હૈયાસૂનાં

૩૬

નિર્જન વનવગડે અડી વાદળી !

જગ શાં ઢોળવાં અમથાં ?

રણે રગઢોળવાં અમથાં ?

એવાં હૈયાસૂનાં સમીપ વિતક શાં ખોલવાં અમથાં ?

હૃદય શીદ ખોલવાં અમથાં ?

ચાતક જગવણુ ટળવળે, મેઘ ચઢ્યો ઘનધોર;

ગર્જન કિંતુ જૂડડાં; જગ એવું ય નઠોર:

છીછરા સરવરને શીદ મલિન જળે અંધોળવાં અમથાં ?

જવાહીર ઝળોળવાં અમથાં ?

એવાં હૈયાસૂનાં સમીપ વિતક શાં ખોલવાં અમથાં ?

હૃદય શીદ ખોલવાં અમથાં ?

સુગન્ધ મિઠ્ઠા લિંગડા, રસમાં કડવા ઝેર;

સુખ મિઠ્ઠાના મોહ શા, જો નહિ મનના મેળ ?

ગરબુ જગવગડે વણુ પાત્ર પ્રણય શો ઢોળવો અમથો ?

ઉરેઉર જોડવાં અમથાં ?

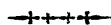
ઉજ્જડ મરુભૂમિમાં રસિક હૃદય શાં ખોલવાં અમથાં ?

જીવન શીદ રોળવાં અમથાં ?

મોહભીના સંસારમાં, જૂઠા મૃગજળ ઘાટ;
 મોંઘી સફરો રનેહની, આઘી હરની વાટ:
 વિજન કે વાડીને એકાન્ત કુલો ! શાં ફેરવાં અમથાં ?
 દરદ દિલ વેહારવાં અમથાં ?
 ફોહો, કહો મળશે વહાલો કાન્ત ? સ્વજનના રનેહનીય કથા ?
 અવરની મારે છે શી તથા ?
 -નિર્જન

કેશવ હ. શેઠ.

પંદર તિથિઓ

૩૭

પડવાની પણ પ્રીત ગટ મટ ભુલ્લી રે,
 મારા હરિ વીના એક વાત સરવે સુની રે. ૧
 બીજે બાળે વેશ રહી છું બાળી રે,
 આ ઘરમાં કેમ રહેવાય વાળે તાળી રે. ૨
 ત્રીજે ત્રિભુવનરાય રાજ પધારો રે,
 હરિ આવોને આપણે ઘેર હેત વધારો રે. ૩
 ચોથે ચંચળ નાર ચતુરા ચાલે રે,
 પેલો વડોદરાનો વૈદ હુઃખડાં ટાળે રે. ૪
 પાંચમના પડદા હરિ શું રાખ્યા રે,
 મારે પ્રેમરસ પીવા ટાજ હરિરસ ચાખ્યા રે. ૫

છક્રીના લખીઆ લેખ તે તો કેમ ટપશે રે,
 મારા પેશા લવની પ્રીત આવી મળશે રે. ૬
 સાતમના સંતાપ હરિ શું અમને રે,
 આ શું કહીએ મકારાજ લાજ નહીં તમને રે. ૭
 આડમે એવઝા થાય હરિ હોય હેલી રે,
 મારે સોગ ગોખીઓનો સાથ રમવા ઘેલી રે. ૮
 નોમે નમેરા નાથ નમેરા ના થઇએ રે,
 આ ગોકુળીયું મેલી મથુરાં ના જઇએ રે. ૯
 દશમે દિનરાત દેહી મારી દાઝે રે,
 ઘેર નાવલીઓ રીસાય તે ઘણું સાહે રે. ૧૦
 એકાદશીનાં વ્રત મારે કરવાં રે,
 શ્રી જમનાજીનાં ધ્યાન મારે ધરવાં રે, ૧૧
 દ્વાદશીને દહાડે દરશન અમને દેજો રે,
 મારા શામળીઆ લગવાન સનમુખ રહેજો રે. ૧૨
 તેરશના તો તંન અમારાં ટુટ્યાં રે,
 આ હરિ હરિ કરતાં હોઠ અમારા સુકયા રે. ૧૩
 ચૌદશે તો ચતુર નર વાહાયા રે,
 ઘેર રાધા સરખી નાર શું રીસાયા રે. ૧૪
 પૂનમે તો પંદર તથા થઇ કહાવે રે,
 મુને સેજડીએ સુતાં નીંદ્રા ન આવે રે. ૧૫

પંદર તિથિઓ

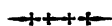
+++++

૩૮

સખી પડવે તે પથે ચાલ્યા રે, મહાવનના તે મારગ ઝાલ્યા રે;
 સાથે સીતા ને લક્ષ્મણ બાળા, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૧
 સખી બીજે મઢીમાં ઝિરાજે રે, જેવાં નદીઓતણાં નીર ગાજે રે;
 રામ મેલી મયા રૂડું રાજ, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૨
 સખી ત્રીજે તે વનની ઝાડી રે, દસ ફળ મંગાવે છે દહાડી રે;
 સારી શોભે સીતાજીની વાડી, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૩
 સખી ચોથે ફેવડીઓ બહેકે રે, ફાલ્યો પુલ્યો ને મોગરો મહેકે રે;
 એવી લીલી લતાઓ લહેકે, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૪
 સખી પાંચમે પોપટ પાળ્યો રે, પાંખ લીલી ને કાંડલો કાળો રે;
 રામ નામ લણતો લાળ્યો, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૫
 સખી છઠે છેતરવાને આપ્યો રે, ઢૂંડો કપડી રાવણ સાથે લાગ્યો રે;
 બે મુખનો મરગ બનાવ્યો, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૬
 સખી સાતમે શ્રી હરિ સમર્યા રે, વાડી બેળી ઉડાડ્યા ભમરા રે;
 રૂપ સાહીને ઉપાડ્યા ડમરા, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૭
 સખી આઠમે એને નીહાળ્યો રે, ધનુષ ધારીને મરગલો માર્યો રે;
 મૃગ મરતી વખતે પોકાર્યો, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૮
 સખી નોખે તે નાંખ્યું તીર રે, જઈ વાગ્યું છે મરગને શિર રે;
 ધાળે ધાળે લક્ષ્મણ વીર, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૯
 સખી દશમે કહે લક્ષ્મણને રે, બેલી વીરો બોલાવે છે તમને રે;
 આડી આણુ દીધી છે અમને, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૧૦
 સખી એકાદશી અપવાસી રે, લંપટ લેવાનો લાગ તપાસી રે;
 રાવણ સીતાને લઈ ગયો નાસી, રઘુપતિ રામ રૂઢેમાં રહેજો રે. ૧૧

સખી બારસે હનુમાન બળિયો રે, ઠેકી સમુદ્રને પાર નીકળિયો રે:
 જઠં જોગમાયાને મળિયો, રઘુપતિ રામ રૂદ્રેમાં રહેજો રે. ૧૨
 સખી તેરસે ત્રંગાણુ લાગે રે, હાક હનુમાન ફેરી વાગે રે:
 કાય લંકા ગદમાં લાગે, રઘુપતિ રામ રૂદ્રેમાં રહેજો રે. ૧૩
 સખી ચૌદશે ચિત્ત વિચારી રે, ફોજ વાંદરાની રચી સારી રે:
 રામે રાવણને નાખ્યો મારી, રઘુપતિ રામ રૂદ્રેમાં રહેજો રે. ૧૪
 સખી પૂનમે પ્રભુજી આવ્યા રે, યાજી ભરી મોતીડે વધાવ્યા રે:
 માતા કૌશલ્યાને મન લાવ્યા, રઘુપતિરામ રૂદ્રેમાં રહેજો રે. ૧૫
 સખી પંદર તિથિ થઈ પૂરી રે, એમાં એકે નથી અધુરી રે:
 આત્મારામની વાણી મધુરી, રઘુપતિ રામ રૂદ્રેમાં રહેજો રે.

લાલજીના મહિમા

૩૮

લાલજી કારતક મહિને રથ જાદવરાયે જોતર્યા,
 હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૧

લાલજી માગશર મહિને મેલી મથુરાં ગયાં,
 હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૨

લાલજી પોષ મહિને પોષટ જોડો પાંજરે,
 હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૩

લાલજી મહા મહિને મારા હૈયામાં હોંશે ઘણી,
 હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૪

લાલજી કાગણ મહિનો કુલે ગુલાલે ઘેરીઓ,
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૫

લાલજી ચૈતર મહિને ચતુર્ધુજ ગોલાવીઆ,
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૬

લાલજી વૈશાખ મહિને અબળાની આશા પૂરી કરો,
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૭

લાલજી જેઠ મહિને જગજીવન ઘેર આવિયા,
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૮

લાલજી અષાઢ મહિને વાયે હીંટાળે હીંચતાં,
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૯

લાલજી શ્રાવણ મહિને શરવણીએ બહુ વરશીઓ,
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૧૦

લાલજી ભાદરવો પણ ભરે પૂરે બહુ ગાજ્યો.
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૧૧

લાલજી આસો માસે શરદ પૂનમની રાતડી,
હો લાલ વહેલા આવજો હો લાલ. ૧૨

નંદલાલના મહિના

૪૦

- આવોને નંદલાલ રમવા આવોને રે,
રમવા સરિખી રાત મળી છે;
રમવાનો છે જોગ, રમવા આવોને રે.
મારા શામળિયા ભગવાન, રમવા આવોને રે.
નાવો તો નંદજીની આણુ ” ” ”
નિરસે થયા છે નાથ, ” ” ”
કારતક તો મેં કળે રે કાઢ્યો,
ભરદરીએ જેમ જહાજ—રમવા આવોને રે. ૧
- માગશર મહિને મારગડે મેલી,
હવે અમારું કોણુ છે ખેલી;
ગિરધર વિના થઈ ઘેલી—રમવા આવોને રે. ૨
- પોષ માસે જીવન પ્રાણુ તજી હું;
ઢોકડિયાંની લાજ લોપું હું;
સંસાર તાજ કઈ હું—રમવા આવોને રે. ૩
- મહા મહિને મંદિરીયાં રે સૂનાં,
હરિ વિનાં આસનીયાં રે સૂનાં;
પ્રભુ વિના કેમ રહેવાશે—રમવા આવોને રે. ૪
- ફાગણુ મહિને ફરહળતી રે હોળી,
છોકરાં ભરે ગુલાલની જોળી;
હરિ વિના કોણુ ખેલે હોળી—રમવા આવોને રે. ૫

ચૈતરે ચતુર્થીજ આળ્યા,

સૌ લોકનો સંદેશો રે લાળ્યા;

વહાલો મારો કંઈ ન લાળ્યા—રમવા આવોને રે. ૬

વૈશાખે વાવલીયા રે વાયા,

આંખ ઉઘાડીને ચોદશ જોયાં;

આંસુ પાલવડે લોયાં—રમવા આવોને રે. ૭

જેઠ માસે જગજીવન આવે,

સૌ લોકો સંદેશો રે લાવે;

વા'લો મારો કંઈ થે ન કહાવે—રમવા આવોને રે. ૮

આષાઢે હું અબળા રે નારી,

જોળન દરિયે પૂર છે ભારી;

વા'લો મારો મેલ્યાં વિસારી—રમવા આવોને રે. ૯

શ્રાવણે સરવરીયાં રે વરસે,

નદીયે નીર ધણેરાં રે ભરશે;

વા'લો મારો કેમ ઉતરશે—રમવા આવોને ૦ રે. ૧૦

ભાદરવો ભર દરિયે રે ગાજે,

નીલાં વન નવ પલ્લવ રાજે;

વા'લો મારો લગીર ન લાજે—રમવા આવોને રે. ૧૧

આસો તે માસે આવી દિવાળી

લોક વણે છે સેવ સુંવાળી;

વા'લા વિના આ શી દિવાળી—રમવા આવોને રે. ૧૨

જળ ભરવાને ચાલો રે !

૪૧

ગરબી

જળ ભરવાને ચાલો રે, મિઠલડાં જળ ભરવા,
ખીંચું ચૌવન મહાલો રે, મધુરાં જળ ભરવા;
આજ અમુલખ હાવો રે, મિઠલડાં જળ ભરવા,
ચાલો બહેનીઓ ! ચાલો રે, મધુરાં જળ ભરવા :

તરશે તરફડતાં મરે, બહેનો-ભાઈ અનેક,

પાવું અમૃત તેમને, એજ ધરો મન ટેક.

ધાન્ય લણવાને ચાલો રે, મિઠાં ધાન્યજ લણવા,
લીલાં ફેત્રોમાં મહાલો રે, ખીંચ્યા ધાન્યનાં કણુ જ્યાં;
હ્યોને અનુપમ હાવો રે, મધુર ચૌવનભરમાં,
ચાલો સજનિઓ ! ચાલો રે, મિઠાં ધાન્ય જ લણવા.

ભૂખ્યાં, ત્રાસતપ્યાં, દીસે મનુ બાલક ચોપાસ,

પ્રભુની થાળ દઈ કરો, તૃપ્ત તેમને ખાસ.

કુલ વીણવાને ચાલો રે, મધુર કુલડાં વીણવા,
મીઠું ચૌવન મહાલો રે, રહેરાં કુલ વીણવા;
આજ આનંદ હહાડો રે, રસીલાં કુલ વીણવા,
ચાલો સાહેલી ! ચાલો રે, રૂડાં કુલડાં વીણવા;

હઃખ, કલેશ, ચિન્તાભર્યું જગ રડતું લાચાર,

કરો શાન્ત, આશાભર્યાં પુષ્પ તણા ધરી હાર.

રસ સિંચવાને ચાલો રે, મધુરો રસ સિંચવા,
ચૌવનવન મહાલો રે, અમર ફાલ્યાં ફળ જ્યાં;

ગાનઝરણુ ઝરાવો રે, લતાકુંજે લયતા,
 ચાલો સજનિઓ! ચાલો રે, મિઠલડો રસ સિંચવા;
 સૂકી રસહીન બની રહી, હૃદયવાડી દેખાય,
 વર્ષાવા અમિઘાર ત્યાં, પ્રકુલ્લ રમણીય થાય.
 ગીત ઝીલવાને ચાલો રે, મધુરાં ગીત ઝીલવા,
 આજ યૌવન મ્હાલો રે, પતિપ્રભુના ગીતમાં;
 રમી રાસ લ્યો લ્હાવો રે, પ્રીતિભક્તિ ઉરમાં,
 ચાલો બહેનીઓ! ચાલો રે, મધુરાં ગીત ઝીલવા:
 નન્દન સુન્દર નન્દનો, વાયે રસીલી વેણુ,
 અંતર ઝીલી અમૃત ભર્યાં રેલાવો પ્રભુ કુહેણુ.
 જળ ભરવાને ચાલો રે, મિઠલડાં જળ ભરવા,
 લીલું યૌવન મ્હાલો રે, રસીલાં અમી ભરવા;
 લ્યોને આનંદ લ્હાવો રે, રુડેરાં અમી ભરવા,
 ચાલો સાહેલી! ચાલો રે, મધુરાં જળ ભરવા.

રામમોહનરાય

હુંડી

૪૨

મારે શામળીઆ સરખો સરદાર રે, સમરૂં ગિરધારી,
 ઘણી ધાર્યો દુવારકાનો નાથ રે, સમરૂં ગિરધારી;
 મારે કોઈની નથી પરવાર રે, સમરૂં ગિરધારી,
 હુંડી દેખે દુવારકાના નાથ રે, સમરૂં ગિરધારી.

જૂનાગઢમાં જોઈ વજ્યા, કાંઈ ન દીકા મારા નાથ,
હોતે હુંડી શીકારજો, દેજો દેજો હુવારકાના નાથ રે, સમરૂં
સુદામાનાં દ્રારિદ્ર કાપીઆં, આવ્યા જ્યારે તમ દ્વાર,
એ મુઠી તાંદુલ આરોગિયા, ત્યારે લક્ષ્મીએ ઝાલ્યા હાથ રે,
સમરૂં

ગાંગેવ કેરે કારણે, ચક્ર ધર્યું મહારાજ,
સુધન્વાને રાખીઓ, તમે તેજ કડાથી તતકાલ રે, સમરૂં
જગન કરે ત્યાં જાઓ નહીં, અને વેચાયા મટુકી માંદા
એવા દયાળુ છે તમે, અન્ન એકાં આહીરનાં ખાવ રે, સમરૂં
કુંવરખાઈનાં માંમેરાં પુરિયાં, રાખી સભામાં લાજ,
ગાંસડે ગાંસડે કાપડ લાવિયા, તમે સંતોષી નાગરી નાત રે, સમરૂં
કુંવરખાઈની જેઠાણીએ, નહાવા મેલ્યાં ઉનાં નીર,
વિકૂલ વરસાદ વરસાવીઓ, કરી કૃપા ગજભદ્રવીર રે, સમરૂં
જૂનાગઢના શહેરમાં, સાડા સાતસેં નાગરની નાત,
નાતનું નથી નોંતરું, મને નાતે દીધો તિરસ્કાર રે, સમરૂં
નહીં પ્રાણજી નહીં વાળીઆ, નહીં શેઠ ને શાહુકાર,
હું છું દાસ તમારો, નાગર પ્રાણજી કંગાલ રે, સમરૂં
સોનાં રૂપાં નજરે ન દીકાં, ન દીકા મોતીના હાર,
તુલસીની માળા પહેરી હું ફરું, મારા ઘરમાં નથી વાળીવાલ રે,
સમરૂં

એટી એટી વળાવીઆં, વળી વળાવી ઘરની નાર,
એક હતું જૂનાગઢનું ઝુંપડું, તે તો ઉડાડી દીધું તતકાલ રે,
સમરૂં

સાડા સાતસેં રૂપિયા રોકડા, લાવ્યો મારો નાથ,
 ગોમતીજીને કાંઠડે, હુંકી આપે દુવારકાનો નાથ રે, સમરૂંઠ
 નરસી મહેતાની વિનતિ, તમે સાંભળો મારા નાથ,
 કર જોડી તમને કહું, હવે હસીને જાલો મારો હાથ રે, સમરૂંઠ

કોયલડી

૪૩

(શેરનો મુખો ક્યારે આવશે રે—એ ઢાળ)
 વાગે વધાઈ વસન્તની રે,
 ફૂલડે ઉડે એની ફેર રે કોયલ જહેની !
 એક ‘ફૂલૂ’ કર આજતું રે—(ટેક)
 મહારી લતા કંઈ માંડવે રે,
 મીઠો આંખલીઆનો મહાર રે કોયલ જહેની ! એકઠ
 વન-વન વેળુ વિહંગનાં રે,
 ઘર-ઘર ગાજતાં ગાન રે કોયલ જહેની ! એકઠ
 સૂનાં લાગે સહુ એ સખિ ! રે,
 પંચમવિણુ નહિ પ્રાણુ રે કોયલ જહેની ! એકઠ
 આજ કળી ઉઘડી રહે રે,
 સંતાડયા છેડજે સૂર રે કોયલ જહેની ! એકઠ
 આજ રહે કયમ રૂસણું રે ?
 આજ થવાં શાં ઉદાસ રે કોયલ જહેની ! એકઠ

હાલી સખી આવી આંગણે રે,

પ્રેમનો કરજે પ્રકાશ રે કોયલ જહેની ! એકઠ
કાલ્ય વસન્ત વહી જશે રે,

આલમાં ઉડશે આગ રે કોયલ જહેની ! એકઠ
આવશે મેઘ અપાઢનો રે,

વીજળી પામશે વાજ રે કોયલ જહેની ! એકઠ
હાહરનાદ ડરાવશે રે,

ઝિલ્લી તણા ઝણુકાર રે કોયલ જહેની ! એકઠ
માન ત્યારે મન રાખજે રે,

અવર તણે અધિકાર રે કોયલ જહેની ! એકઠ
આજ રાણી તું તો રાગની રે,

સૌરભનો શણુગાર રે કોયલ જહેની ! એકઠ
વેદન્યા તું વસન્તની રે,

ધીમી સુધા કેરી ધાર રે કોયલ જહેની !

એક 'ફૂલ' કર આજતું રે.

બોટાદકર

ચંદ્ર અને ધરણી

૪૪

(રાગ દેશ)

હજો સખી સૃષ્ટિનો શણુગાર હાર,
ચાલો ચાલો જોવાને ચંદ્રમાં;

જેને પ્રેમઘેલી ભૂમિનો દેદાર,
જેને ડાલે સૃષ્ટિ આનંદમાં;
હાં રે ડાલે સૃષ્ટિ આનંદમાં.

(સાખી)

ધન્ય ધરા-સુંદરી તને, ચતુર ચંદ્ર તુંજ કાન્ત,
શાન્તિ પાઠ પઢાવતો, સાધીને એકાન્ત
ધરણી પડી પતિને પાય, શિક્ષા શિરે ધરે રે,
ગુણિયલ ગોરી પતિગુણુ ગાય, શાન્તિ ચિતે સ્મરે રે;
ધરોને બહેની ધરતી માતાનું કહ્યું કાન,
પ્રીતેથી કરે સંસારસુધારસ પાન.

(સાખી)

ચંદ્રસુખે ચીડાઈને તારાનાં મુખ સ્યામ,
સદ્ગુણીનું સુખ ભાળીને રમે દુષ્ટના રામ.
સખી જેને પતિનું માન,
તેનાં ગાંધર્વ ગાયે ગાન;
પામે દેવી સમાન સન્માન,
રમે રમા રસિક લઈ તાન. ધરણી પડી

(સાખી)

ધરણી-નાર સમ ગૃહિણીઓ સેવે સ્વામી પાય;
ચતુર ચંદ્રસમ પતિ મળે જય જય ત્યાં ઉચરાય. ધરણી

સેવાનાં સન્ત

૪૫

સેવાનાં સન્ત થઈ રહીએ સાહેલડી !

સેવાનાં સન્ત થઈ રહીએ.

સર્વે સંસારની સાથમાં વસીને,

સહુને સહાયકારી થઈએ—સાહેલડી ! ૦

આડોશી પાડોશી કુટુમ્બ કબીલે,

રહેમી નજરથી હો ! જોઈએ—સાહેલડી ! ૦

સંસારે રૂઢિનો સડો જે પડ્યો છે,

તોડી ભાંડુને સુખ દઈએ—સાહેલડી ! ૦

હુઃખિયાનાં હુઃખ સહુ ટાળવાને માટે,

ઘર ઘર જઈ જ્ઞાન દઈએ—સાહેલડી ! ૦

સેવાસુધારસ સ્વર્ગિય ખ્યાલી,

નિત્યે ભરી ભરી લઈએ—સાહેલડી ! ૦

સેવાનાં સન્ત થઈ રહીએ સાહેલડી !

સેવાનાં સન્ત થઈ રહીએ.

રાયચુર

વાદળી ધૂમે છે

૪૬

વીજ ચમકે મેહુલીઓ ગાજે છે
કરે મોર મીઠા ટહુકાર
વાદળી ધૂમે છે.

નેણુ ચમકે હેતલડાં ગાજે છે
કરે હૈયા મીઠા ટહુકાર—વાદળી૦

દિવસ ચમકે રાતલડી ગાજે છે
એમાં મીઠા જીવન ટહુકાર—વાદળી૦

પ્રણ ચમકે ને પ્રણાંડ ગાજે છે
કરે આત્મા હિંડા ટહુકાર—વાદળી૦

ત્રિભુવન વ્યાસ

બ્રહ્મનાદ ગાળે

+++++

૪૭

અહો ! બ્રહ્મનાદ ગાળે, શો બ્રહ્મનાદ ગાળે;
રૂડો રાસ રચ્યો આળે બ્રહ્માંડમાં,
અનેક રૂપે રાચીએ અનંત કોટી અંડમાં—શો બ્રહ્મનાદ૦

ખીજરૂપે રહી વૃક્ષમાં, પીએ ભૂમિરસ સાર;
ભૂતળ દળે ઉડા જળે, પણ વસીએ નિરધાર.

દેહભૂતમાંહી દેવરૂપે મનાઇએ,
તેજમાંહી તત્ત્વ બની તેજમાં સમાઇએ;
શૂન્યમાંહી શબ્દે છવાઇએ—શો બ્રહ્મનાદ૦

સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળમાં, સ્થળ એવું નહિ કોઇ;
કરીએ ફીડા નવ અમે, અણમાં પણ અણ હોય.

અનેકરૂપે રાચીએ અનંત કોટી અંડમાં—શો બ્રહ્મનાદ૦

